

Maankäyttö ja ympäristö

20.1.2026

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Viite: Lausuntopyyntö POPELY/660/2023 26.11.2025

Myrsky Energia Oy, Pilpankankaan tuulivoimahanke ja sähkönsiirto, Pyhäntä tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

Kiitokset lausuntopyynnöistä.

Meillä ei ole lausuttavaa YVA-selostuksesta.

Tässä YVA-lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

YVA-asiakirjat, yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Tämä lausunto koskee vain Fingridin omistamia voimajohtoja.

Kaavoituksen ja YVA-menettelyiden yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

FINGRID OYJ
Maankäyttö ja ympäristö

LAUSUNTO

19.01.2026

792/03.00.02/2025

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausuntopyyntö 26.11.2025, POPELY/660/2023

Ilmatieteen laitoksen lausunto Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankeen YVA-ohjelmasta

Myrsky Energia Oy suunnittelee Pilpankankaan tuulivoimapuistoa Pyhännän kuntaan Iso Lamujärven eteläpuolelle. Tuulivoimapuistoon suunnitellaan enintään 30 uuden tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimalan yksikköteho noin 6-10 MW. Tuulivoimapuiston koko on noin 3 900 hehtaaria.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankeen YVA-ohjelmasta.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa (296/03.00.02/2023), suunniteltu Pilpankankaan tuulivoimapuisto sijaitsee yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta, näin ollen linjauksensa mukaan Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Helsingissä, 19.01.2026

Annakaisa von Lerber

Säätutka-asiantuntija

Havaintopalvelut

annakaisa.von.lerber@fmi.fi

Kiuruveden kaupunki
PL 28, 74701 Kiuruvesi

10.12.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus,
kirjaamo.pohjoispohjanmaa@ely-keskus.fi
PL 86, 90101 Oulu.

Kiuruveden kaupungin kaavoittajan lausunto ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.
Asianumero POPELY/660/2023

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (253/2017) mukaisena yhteysviranomaisena lausuntoa Pilpankankaan (Pyhäntä) tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

Lausunto arviointiselostuksesta pyydetään toimittamaan nähtävillä oloaikana ensisijaisesti sähköisenä 26.1.2026 mennessä seuraavasti:

31.12.2025 asti:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle osoitteeseen kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi tai postitse osoitteella Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, PL 86, 90101 Oulu.

1.1.2026 lähtien:

Lupa- ja valvontavirastoon osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi tai postitse osoitteeseen Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV.

Hankkeesta vastaavana toimiva Myrsky Energia Oy suunnittelee Pilpankankaan tuulivoimapuistoa Pyhännän kuntaan Iso Lamujärven eteläpuolelle. Tarkasteltavana on kolme hankevaihtoehtoa ja niin kutsuttu nollavaihtoehto. Toteutusvaihtoehtoina tarkastellaan YVA-selostusvaiheessa 30, 24 ja 14 voimalan tuulivoimapuistovaihtoehtoja. Kaavaehdotusvaiheessa voimalapaikkojen lukumäärä voi muuttua jatkosuunnittelussa. Samassa yhteydessä tarkastellaan sähkönsiirron ympäristövaikutuksia Pilpankankaan hankealueen vaihtoehtoisilta sähköasemilta Viitamäen uudelle sähköasemalle. Hankealueen omalta sähköasemalta (SVE1, SVE2 tai SVE3) rakennetaan 110 kV tai 400 kV voimajohto Viitamäen sähköasemalle.

Hankealue rajautuu Kiuruveden kunnanrajaan ja Kiuruveden puolella lähin pienkylä, Lapinsalo, sijaitsee Kiuruveden kunnan alueella noin 10 kilometrin etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin kahden kilometrin etäisyydellä kaikista

hankevaihtoehtojen tuulivoimaloista. Nämä asuinrakennukset sijoittuvat Kiuruveden Pilpanperän alueella hankealueen kaakkoispuolella.

Pohjois- Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa (1.–3. vaihemaakuntakaavat), Pilpanperän hankealueelle ei ole osoitettu kaavamerkintöjä. Ympäristöministeriö on tiedottanut 28.11, muuttuvan alueidenkäyttölain tuulivoiman etäisyysäännöksestä ja muistuttaa, että tuulivoimateeman poisjättäminen ei sellaisenaan vie kunnilta tuulivoiman kehittämismahdollisuutta ja vaikka vähintään seudullisesti merkittävät alueidenkäyttökysymykset tulee pääsääntöisesti tutkia ja ratkaista maakuntakaavassa, alueidenkäyttölaki ei muutoin estä tällaisten alueiden suunnittelua suoraan kunnan kaavoituksessa. Kiuruveden kaupunki muistuttaa, että hankkeen jatko suunnittelussa on otettava huomioon yhteisvaikutukset Lapinsalon hankkeen osalta ja vaikutusten arvioinnin on täytävä myös maakuntakaavan sisältövaatimukset. Arviointi selostuksessa onkin tarkasteltu yhteisvaikutuksia enintään 20 kilometrin päähän sijoittuvien (5kpl) hankkeiden kanssa. Kuten arviointiselostuksessa todetaan, myöskään Kiuruveden kaupungin mielestä Pilpanperän hanke ei ole toteuttamiskelpoinen ilman voimalamäärän vähentämisiä ja siirtämisiä, koska ristiriita voimassa olevien maakuntakaavojen kanssa on merkittävä. YVA- ohjelmavaiheen jälkeen muodostettu vaihtoehto (VE3), eli 14 voimalan hankevaihtoehto noudatteli Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa viranomaisohjeistuksessa.

Lausunto

Kiuruveden kaupungin kaavoittaja antaa asiassa **POPELY/660/2023** seuraavanlaisen viranhaltijalausunnon:

Kuten edellä on jo mainittu, Kiuruveden kaupungin näkemyksen mukaan Pilpanperän hanke ei ole toteuttamiskelpoinen ilman voimalamäärän vähentämisiä ja siirtämisiä, koska ristiriita voimassa olevien maakuntakaavojen kanssa on merkittävä. Jatkosuunnittelun pohjaksi tulisi ottaa vaihtoehto VE3, koska tällöin voimalat sijoittuvat pienemmälle alueelle, joten mahdollisia haittoja on helpompi pienentää ja maisemalliset vaikutukset lähimpään kylään Kiuruveden Lapinsalossa ja lähimpiin asuinrakennuksiin Pilpanperällä ovat vähäisempiä. Samoin yhteisvaikutukset lähialueen hakkeiden kanssa pienenevät.

Kiuruvedellä 10.12.2025

Risto Luttinen, maanmittausinsinööri

Asia: Lausuntopyyntö Pyhännän Pilpänkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta (POPELY/660/2023)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi, kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Myrsky Energia Oy suunnittelee 14–30 voimalan tuulivoimapuistoa Pyhännälle Pilpänkankaan alueelle. Tuulivoimaloiden pyyhkäisykorkeus on 300 m. Hankealueen pinta-ala on n. 3 900 ha. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan uuden 400 kV siirtymävoimajohdon rakentamista Viitamäen sähköasemalta Lapinsalon sähköasemalle ja sieltä Elenian 110 kV voimajohdon rinnalla uudelle Kiviahon sähköasemalle.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnessaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Metsäkanalinnuille arvioidaan selostuksessa koituvan kohtalaisia vaikutuksia. Hankealueelta paikannettiin yksi metson soidin ja useita yhden kukon soitimia. Teeren soitimia havaittiin lähes kaikilla alueen soilla ja avoimilla paikoilla. Alueella on myös pyitä ja riekkoja.

Luke huomauttaa tässä yhteydessä, että mikäli soitimilla havaittujen metsokukkojen määrää käytetään mahdollisten haittavaikutusten suuruuden arvioinnissa, tulee käsitellä soitimen kukkojen lukumäärän epävarmuutta. Kaikki kukot eivät välttämättä ole kartoitushetkinä soidinkeskuksessa, vaikka ne siellä keskimäärin viihtyvätkin kiivaimpaan soidinaikaan.

Hankkeen kaikissa vaihtoehdoissa sijoittuu useita voimaloita alueelle, jossa riekkoja tavattiin. Selostuksen mukaan riekkokantaan tulee täten kohdistumaan elinympäristön vähenemisen lisäksi kohtalaista tai suurta häiriövaikutusta. Tätä negatiivista vaikutusta tulisi pyrkiä lieventämään, erityisesti huomioiden ympäristöön suunniteltujen muun uusiutuvan energian hankkeiden yhteisvaikutukset.

Selostuksessa metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäisen kielteisiksi. Yhteisvaikutukset Konnunsuon ja Lapinsalon hankkeiden kanssa kuitenkin korostavat sekä sudelle että metsäpeuralle aiheutuvia vaikutuksia, jolloin kokonaisvaikutukset näihin lajeihin kohoavat kohtalaisen kielteisiksi.

Pilpänkangas on osa laajaa ja useita tuulivoimahankkeita sisältävää kokonaisuutta. Kuten metsäpeuraselvitys ja Luken omat tiedot osoittavat, niin Pilpänkangas ja viereiset hankealueet ovat metsäpeuran asuttamia ja osa Suomenelän pohjoisosan metsäpeurakannan elinaluetta. Hankealue ja sen läheiset hankkeet ovat metsäpeuran kesäelinympäristöä ja pohjoisten peurojen vaellusreittiä.

Erityisesti viereiset avosuot ja reunakankaat ovat metsäpeurojen käytössä. Hankealueen vieressä on myös Natura2000-alue, jossa metsäpeura asuu ja jota se käyttää kesällä ja vaellusten aikana. Selvityksissä on panostettu metsäpeuraan esittämällä tietoa pantapeuroista, omista inventoinneista ja kirjallisuudesta. Luke huomauttaa, että nykyinen pantapeura-aineisto on otos koko vaadinpopulaatiosta, joten aineiston osoittamiin aineistoihin sisältyy jonkin verran epävarmuutta. Liitteenä olevaan metsäpeuraselvitykseen (2023 Luke on jo lausunut Neittävänvaaran ja Honkalankaan, eikä siihen ole lisättävää.) Luke huomauttaa, että lisääntymisaikaan tehty lentolaskenta ei ole suositeltavaa siihen sisältyvän häirintäriskin vuoksi ja se on myös luvanvaraista. Luke tunnistaa, että harvalukuisen metsäpeuran inventointi on todella haastavaa erityisesti kesällä ja sen kehittämiseen tulisi panostaa nykyistä enemmän.

Lisäksi selvityksissä esitetään jonkin verran tietoa porojen vasteista tuulivoimaan. Käytettyjen aineistojen ja osin myös menetelmien perusteella eri vuosikierron aikaista metsäpeuran tilankäyttöä on käsitelty riittävästi. Selvityksen pääpaino on metsäpeuran esiintymisessä, käyttäytymisessä (tilankäytössä) ja mahdollisissa tilankäytön muutoksissa, jos elinympäristöjä rakennetaan. Samalla arvioidaan alueen merkitystä metsäpeuralle ylipäätään ja aineistot ovat siihen riittäviä, vaikkakin sisältävät epävarmuuksia. Välttämiskäyttäytymisestä tai sen puutteesta on esitetty useita esimerkkejä. Myös häiriöetäisyyksistä on referoitu kirjallisuutta ja esitetty omia tulkintoja ja johtopäätöksiä. Kuten muutkin hankekohtaiset selvitykset, pääpaino on ko. hankkeen vaikutuksissa ja vaikka laajaa yhteisvaikutusten arviointia tarvittaisiin.

Luke huomauttaa, että yksilöiden käyttäytyminen on monimutkainen prosessi, jossa yksilöt tasapainoilevat eri tekijöiden välillä. Rakennetuissa elinympäristöissä pienen mittakaavan välttelystä tai sen puutteesta huolimatta on havaittu negatiivisia demografisia seurauksia, joita on hiukan tuotu esille selvityksessäkin. Käyttäytymisekologinen näkökulma on vain yksi osa laajojen elinympäristöjen muutosten problematiikassa. Vaikka välttelyvaikutus on toiminnallista luontokatoa, niin ylipäätään eri tekijöiden demografisten seurauksien tutkiminen on hidasta ja vaatii pitkäaikaisia resursseja. Sen vuoksi Pohjois-Amerikkalainen karibukirjallisuus koskien myös pitkän ajan demografisista seurauksista on tällä hetkellä parasta saatavilla olevaa tietoa. Luke myös näkee, että normaalin metsätaloussikäytössä olevat metsäalueet naturasoineen muuttuvat rakentamisen myötä rakennetuiksi elinympäristöiksi, joten muutos nykytilasta on merkittävä ja laajoilla alueilla. Muutos on esitetty selvityksissä ja selostuksessa tarkasti kuten myös muissa lähihankkeiden selostuksissa ja ohjelmissa.

Selvityksissä esitetään monitulkintaisia hypoteeseja ja pohdintoja, joiden perusteet jäävät toisinaan vaikeaselkoisiksi tai yksipuoliksi. Esimerkiksi välttelyvaikutuksen puuttumista nykyisestä Rangifer-kirjallisuudessa on pohdittu ja esitettiin esim. 500–1000 m välttelyvaikutusvyöhykkeitä, joka on ristiriidassa esim. Tolvanen ym. (2023) porotutkimuksen välttelyvaikutuksen mediaanin (5 km) kanssa. Lisäksi välttelyn havaitsemiseen tai puutteeseen johtaviin tekijöihin olisi hyvä kiinnittää enemmän huomiota myös selvityksissä, koska myös ne voivat olla myös metodologisia tai sellaisia, jotka villin metsäpeuran näkökulmasta eivät ole realistisia. Selvityksessä esitettyjen monien hypoteesien, arviointien ja pohdintojen arviointi yksittäisessä lausunnossa erikseen seikkaperäisesti ei ole mahdollista, vaikka se olisi hyödyllistä.

Luke näkee, että selvityksissä tulisi kiinnittää vähintään yhtä paljon huomiota maankäytön ja muiden kumulatiivisten vaikutusten demografisiin seurauksiin tieteellisine julkaisuineen kuin käyttäytymiseen. Maankäytön demografisiin seurauksiin liittyvien julkaisujen referointi on jäänyt vähälle.

Selvityksissä kiinnitetään huomiota ns. tottumishypoteesiin, jonka seuraukset tulkitaan lähes kaikissa vastaavissa selvityksissä positiivisiksi, vaikka tiedekirjallisuuden perusteella rakennettujen elinympäristöjen käytöllä on ollut myös negatiivisia vaikutuksia Rangifer-populaatioihin. Monissa eri selvityksissä toistuva tottumishypoteesi on erityisen ongelmallinen, koska yksilöiden käyttäytymiseen vaikuttavien tekijöiden välisten vaihtokauppatilanteiden, yksilöiden valintaan vaikuttavien rajoitteiden ja em. vaikuttavien tekijöiden muodostamaa mekanismia ja varsinkin em. tekijöiden seurauksia harvoin tunnetaan. Joidenkin yksilöiden motivaatioon käyttää vaikkapa rakennettuja elinympäristöjä voi vaikuttaa mm. ravintorajoitteisuus, saalistuspaine tai kotipaikkauskollisuus, jolloin käyttäytyminen voidaan tulkita virheellisesti tottumiseksi tai jopa sopeutumiseksi, vaikka rakennetun elinympäristön käyttö olisi seurauksiltaan huono tai puutteellinen valinta yksilöiden kelpoisuuden (jälkeläistuotto ja hengissä pysyminen) näkökulmasta. Useat tutkimukset viittaavat siihen, että laajamittaisen maiseman tason elinympäristön muutoksen (myös maankäytön) seurauksena Rangifer-populaatiot menestyvät heikosti. Kun populaatio pienenee, niin usein sen yksilöt ovat tehneet huonoja valintoja tai eivät pysty käyttäytymään optimaalisesti nykyisessä elinympäristössään. Usein käyttäytymisten populaatiotason seuraukset havaitaan vasta pitkän ajan kuluessa. Toisinaan elinympäristön muutokset ovat niin nopeita ja laajoja, ettei metsäpeuran tapaisilla pitkäikäisillä eläimillä ole edes mahdollisuuksia sopeutumisiin, jolloin seuraukset ovat sattumanvaraisia. Kuten selvityksen tekstissä on useissa kohdissa viitattu, niin nykyisen laajan tiedekirjallisuuden perusteella laajat maisemantason muutokset ovat merkityksellisempiä kuin yksittäiset pienen mittakaavan välttelyt. Tämän seurauksena mm. kompensatiot ovat vaikeita ja vaikeutta lisää sopivien jo nykyisin vallitseva laadukkaiden elinympäristöjen puute.

Luke huomauttaa lopuksi, että koko Suomenselän alueella nykyinen puhtaan siirtymän suunnitelmien ja rakentamisen nykyisessä laajuudessaan tuottavat pahimmillaan olosuhteet, jolloin kokonaisuus ei ole kestävä erityisesti pitkällä aikavälillä, jota tuulivoimaloiden tekninen käyttöään perusteella odotetaan. Vaikutukset ulottuvat useiden metsäpeurasukupolvien päähän, eikä rakennettujen elinympäristöjen jatkokäytöstä ole riittäviä suunnitelmia. Suomenselän kannan maakuntien metsäpeura-alueiden tuulivoimasuunnitelmat ovat osa koko Suomenselän kattavaa luontokatoa (myös toiminnallista luontokatoa), joka muodostuu kaikista niistä rakenteista ja niiden häiriövyöhykkeistä, joita suunnitellaan kattavasti koko Suomenselän metsäpeuran populaation alueelle poronhoitoalueelta Pirkanmaalle asti. Luke näkee, että nykyiset puhtaan siirtymän (tuulivoima) rakentamisen suunnitelmat tuottavat riskin koko EU:n ainoalle elinvoimaiselle Fennicus-alalajin populaatiolle ja eri tavoitteiden yhteensovittamista tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen.

Luke samalla näkee, että nykyisen puhtaan siirtymän toteutus ja esim. biodiversiteettitavoitteet ovat keskenään ristiriitaisia, koska tuulivoimaa on rakennettu, rakenteilla ja suunnitteilla koko Suomenselän metsäpeura levinneisyydelle ja keskeisille alueille.

Sen vuoksi Luke toivoo, että myös Pilpankankaan paikallinen metsäpeurakanta huomioitaisiin maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen sijoittelussa varsinkin, kun rakentaminen on Pilpankankaan lisäksi erityisen laajaa. Tällöin selvitysten arvio kohtalaisista negatiivisista vaikutuksista ja erityisesti yhteisvaikutuksista on perustellusti aliarvio vaikutusten merkittävydestä. Luke myös näkee, että eri selvityksissä tarkennettaisiin ko. alueen merkitystä villin suurpeto-hirvieläinyhteisön kokonaiskestävyyden näkökulmasta.

Yhteisvaikutusten osalta selostuksessa todetaan, että jos kaikki läheiset hankkeet (Pilpankangas, Konnunsuo ja Lapinsalo) toteutuvat maksimivoimalamäärillä, nykyinen melko rauhallisten metsäalueiden määrä vähenisi ja muodostuisi yhtenäinen laaja häiriöalue. Tällöin vaikutusten arvioidaan kohoavan suuremmille nisäkäslajeille korkeintaan kohtalaisen kielteisiksi. Luke toteaa, että tätä riskiä tulisi pyrkiä hallitsemaan ja esittää konkreettisia lievennyskeinoja ja kompensatiomahdollisuuksia.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke korostaa arvioihin liittyviä epävarmuuksia ja huomauttaa, että laajat maisematason muutokset, kumulatiiviset vaikutukset ja pitkän aikavälin demografiset seuraukset ovat todennäköisesti merkittävämpiä kuin yksittäiset lyhyen aikavälin käyttäytymishavainnot. Luke katsoo, että Suomenselän laajamittainen tuulivoimarakentaminen muodostaa riskin metsäpeurakannan pitkän aikavälin elinvoimaisuudelle. Lieventämis- ja kompensatiokeinoihin tulee panostaa ja laajempaa maankäytön yhteensovittamista tarvitaan.

Sirpa Thessler

Johtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 06.02.2026 klo 08:55:47.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi:

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	26.01.2026 11:57:35 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (7 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lv.fi

Viite POPELY/660/2023

Metsähallituksen lausunto Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus varaa Metsähallitukselle tilaisuuden lausunnon antamiseen Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus).

Pilpanmäen hankkeesta vastaa Myrsky Energia Oy, joka suunnittelee tuulivoima-alueita Pyhännän kuntaan Kiuruveden kunnan rajalle. Myös Pyhäjärven ja Kärsämäen kunnanrajat ovat hankealueen läheisyydessä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi Kärsämäenjärvet Natura 2000 -alueelle (FI1002002). Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnista erillisessä lausunnossa.

Arvioitavat voimavaihtoehdot

VE0 Uusia tuulivoimaloita ei toteuteta. Vastaava sähkömäärä tuotetaan muilla keinoilla.

VE1 Hankealueelle toteutetaan enintään 30 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimalan yksikköteho noin 6-10 MW.

VE2 Hankealueelle toteutetaan enintään 24 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimalan yksikköteho noin 6-10 MW.

VE3 Hankealueelle toteutetaan enintään 14 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimalan yksikköteho noin 6-10 MW.

Arvioitavat sähkönsiirron vaihtoehdot

SVE0 Uusia tuulivoimaloita ei toteuteta, jolloin hankkeen voimajohdoille ei ole tarvetta.

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

SVE Hankealueen omalta sähköasemalta (SVE1, SVE2 tai SVE3) rakennetaan 110 kV tai 400 kV voimajohto Viitamäen sähköasemalle. Sieltä eteenpäin rakennetaan Pilpänkankaan ja Konnunsuon hankkeiden yhteinen 400 kV voimajohto Lapinsalon sähköasemalle (reitien pituus on noin 8 kilometriä). Lapinsalon sähköasemalta rakennetaan Pilpänkankaan, Konnunsuon ja Lapinsalon yhteinen 400 kV voimajohto Kiviahon alueelle Murtoperä–Vuolijoki 400 kV voimajohdon varteen rakennettavalle uudelle sähköasemalle (reitien pituus on noin 9,4 kilometriä).

SVE1 Keskimäinen linjaus, reitin pituus Viitamäen sähköasemalle on noin 4,6 kilometriä. Reitien pituus yhteensä Pilpänkankaan sähköasemalta Kiviahon sähköasemalle on noin 22,1 kilometriä.

SVE2 Pohjoisin linjaus, reitin pituus Viitamäen sähköasemalle on noin 3,5 kilometriä. Reitien pituus yhteensä Pilpänkankaan sähköasemalta Kiviahon sähköasemalle on noin 21,0 kilometriä.

SVE3 Eteläisin linjaus, reitin pituus Viitamäen sähköasemalle on noin 6,3 kilometriä. Reitien pituus yhteensä Pilpänkankaan sähköasemalta Kiviahon sähköasemalle on noin 23,8 kilometriä.

Metsähallitus lausuu YVA-selostuksesta valtion maa- ja vesialueiden hallinnoijana, valtion luonnonsuojelualueiden ja suojeluun varattujen alueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavana viranomaisena sekä tiettyjen petolintulajien asiantuntijaviranomaisena ja niiden seurannan valtakunnallisesta koordinoinnista vastaavana tahona.

Metsähallitus on tutustunut YVA-selostukseen ja lausuu siitä seuraavaa

Vaikutukset valtion suojeluun varattuihin alueisiin

YVA-selostuksen kuvassa 193 on esitetty hankealueen ympäristössä sijaitsevia perustettuja luonnonsuojelualueita sekä luonnonsuojeluohjelma-alueita. Metsähallitus huomauttaa, ettei YVA-selostuksessa ole tunnistettu muutamia valtion luonnonsuojelutarkoituksiin varattuja METSO-ohjelmaan kuuluvia alueita (METSO-Ahonpää-tila, Väliaho-tila, Perälä-tila, Kärppineva) sekä kaavan suojelualuevarausta (Kolisevansuo) ja nk. Suomi 100 -kohdetta (Heinäperä).

Vaikutukset Natura-alueisiin

Hankkeen vaikutuksista Kärämäenjärvien Natura-alueeseen laadittiin osana YVA-menettelyä luonnonsuojelulain 35 § mukainen Natura-arviointi. Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnista erillisessä lausunnossa.

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Salassa pidettävä osuus alkaa

Salassa pidettävä osuus päättyy

Vaikutukset metsäpeuraan

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alue on Suomenselän metsäpeuraosakannan keskeistä lisääntymisaluetta (kesäelinympäristöä). Metsäpeuraa tavataan maakunnan etelälaidalta maakunnan itäosan kuntia pitkin Utajärvelle, poronhoitoalueen etelärajan tuntumaan saakka. Satunnaisemmin lajia tavataan koko maakunnan alueelta (pois lukien poronhoitoalue). Merkittävimmät kesäelinalueiden keskittymät sijoittuvat Sieviin, Reisjärvelle ja Pyhännän, Siikalatvan, Utajärven ja Vaalan laajoille suoalueille (Luonnonvarakeskuksen paikkatietoaineistot).

Pyhännän seudulta on aiemmin osoitettu metsäpeuran suojeluun kaksi Natura-aluetta (Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuo FI1104402, Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet FI1200800). Koska ympäristössä on metsäpeuralle hyvin soveltuvia vasonta-, vasanhoito- ja kesäelinympäristöjä, on lajia katsottu perustelluksi ehdottaa lisättäväksi myös Kärsämäenjävien, Haudannevan, Rimpinevan-Matilannevan, Pellikaisennevan ja Lauttanevan Natura-alueiden suojeluperustelajiksi. Lisäysesityksen tavoitteena on elinympäristöjen suojelun kautta vahvistaa Suomenselän osakannan yksilömäärää ja elinkykyä sekä ympärivuotista esiintymistä Pyhännän seudulla, jotta osakanta siellä säilyy riittävän runsaslukuisena ja lisääntymiskykyisenä kestäämään vähentymättä siihen kohdistuvia uhkia. Seudulla esiintyvän kannan suojelu edesauttaisi Kainuun ja Suomenselän osakantojen yhdistymistä tulevana vuosikymmeninä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on perehdytty huolella tutkimukseen tuulivoimarakentamisen vaikutuksista *Rangifer*-sukuun, käytännössä poroon. On

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

kuitenkin syytä huomioida, että poro on puolikesy ja metsäpeura luontainen villi peuran alalaji. Metsäpeuran herkkyys erilaista ihmistoimintaa kohtaan tuulivoima mukaan lukien on tästä syystä oletettavasti suurempi kuin porolla.

YVA-selostuksessa todetaan, että [metsäpeuralla] *ei ole [poroa] vastaavia elinympäristörajoituksia, vaan ne voivat laidunten kuluessa etsiä uusia laidunalueita lajille sopivilta alueilta lähes koko Suomen alueelta (pl. poronhoitoalue)*. Toteamus on harhaanjohtava, koska metsäpeuralle soveltuvan kesäelinympäristön määrä on rajallinen, ja lisäksi metsäpeura on luontaisesti erittäin hidas levittäytymään uusille alueille.

Sama pätee karttatarkastelun toteamukseen *"Suomenselän metsäpeurat ovat suhteellisen joustavia elinympäristönsä suhteen ja niiden on havaittu sopeutuvan erilaisiin elinympäristöihin paremmin kuin Kainuun osakannan metsäpeurojen"*.

Päätelmä ei perustu tutkimustietoon maankäytön vaikutuksista eläinpopulaatioihin, vaan havaintoihin metsäpeurojen käyttäytymisestä. Kainuun osakantaan verrattaessa Suomenselän metsäpeuraosakanta todellakin elää hyvin erityyppisessä maisemassa, jota leimaa aktiivisempi ihmisen maankäyttö. Suomenselän metsäpeurapopulaatio elää siis alueilla, joilla ei ole mahdollista väistää ihmistoimintaa, vaan yksilöt joutuvat valitsemaan heikompiakin elinympäristöjä.

Käytännössä metsäpeurapopulaatio joutuu jo nykyisellään valitsemaan heikompi elinympäristöjä, joka puolestaan voi johtaa heikompaan lisääntymismenestykseen ja negatiivisiin vaikutuksiin populaatiotasolla. Tästä syystä käytettävissä olevia elinympäristöjä, varsinkin laadukkaita suojelu- ja Natura-alueita tulisi säästää ihmistoiminnan vaikutuksilta kuten mm. tuulivoimarakentamisen häiriövaikutuksilta.

Asiaa käsitellään asianmukaisemmin yhteisvaikutusten arvioinnissa: *Metsäpeurat ovat kuitenkin hyvin riippuvaisia tietyistä ympäristöolosuhteista, kuten laajoista suoalueista ja rauhallisista vasomapaikoista, joita on melko rajallinen määrä nykyisen Suomenselän osakannan tarpeisiin. Uusien sopivien elinalueiden puute tarkoittaa, että metsäpeuroilla on vähemmän tilaa toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä. Tämä voi johtaa tiheämpään populaatioon pienemmillä alueilla, mikä lisää kilpailua resursseista, kuten ravinnosta ja suojapaikoista. Tämä taas voi pitkällä aika välillä näkyä metsäpeurojen kelpoisuuden (kunto ja lisääntymiskyky) heikentymisenä.*

Hankkeessa on tehty metsäpeurojen helikopterilaskenta 2023. Metsähallitus yhtyy tuloksia kuvaavan liiteraportin johtopäätökseen, että toteutettu selvitys kertoo vain selvityshetken tilanteen metsäpeurojen käyttämistä alueista ja elinympäristöistä. Metsähallitus huomauttaa, että metsäpeuratiheys on kesäaikana luontaisesti hyvin matala, ja näin ollen lentolaskennan tuottama lisäarvo on melko pieni, eikä sen perusteella voida tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä metsäpeuran alueiden käytöstä. Havainnot tietysti vahvistavat esimerkiksi elinympäristömallinnuksella saatavaa kuvaa metsäpeurojen maisemankäytöstä, mutta kattavan kuvan saaminen edellyttäisi laskennan toistoja useina vuosina.

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Metsähallitus tuo esille, että puolikesyn poron on tutkimuksissa todettu välttelevän toiminnassa olevia tuulivoima-alueita keskimäärin viiden kilometrin etäisyyteen saakka. Tuulivoiman häiriövaikutukset ovat todennäköisesti merkittävimmät vasonnan ja vasanhoitojakson aikana. Häiriövaikutus riippuu mm. maiseman rakenteesta, puuston tuomasta näkö- ja äänisuojusta sekä topografiasta. Vasovilla ja vasojaan hoitavilla porovaatimilla tilankäytön väheneminen on havaittu selkeimmin viiden kilometrin säteellä voimaloista. Keski-Suomen 2040 kaavaehdotuksen asiantuntija-arvioinnissa on myös käytetty viiden kilometrin vyöhykettä arvioitaessa tuulivoima-alueiden vaikutuksia metsäpeuraan (Luonnonvarakeskus 2022). Samassa arvioinnissa pidetään epätodennäköisenä sitä, että tuulivoima-alueiden sisällä tai välittömässä läheisyydessä vasoiisi tai hoitaisi vasaansa sama määrä vaatimia, kuin ennen tuulivoiman rakentamista. Edellä kuvatun perusteella on todennäköistä, että Pilpakankaan tuulivoimahankkeen aiheuttaman häiriövaikutuksen aikaansaaman välttämiskäyttämisen myötä nykyisiä metsäpeurojen kesäalueita poistuu Suomenselän metsäpeurapopulaation käytöstä. Erityisen haitallista on voimaloiden rakentaminen Kärsämäenjärven Natura-alueen läheisyyteen. Suppeimmankin hankevaihtoehdon VE3 sijoittuisivat lähimmillään vain noin 1,5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta, jossa on metsäpeuralle hyvin soveltuvaa kesäelin- ja vasanhoitoympäristöä. Tämänhetkisten tutkimustulosten antaman tiedon perusteella hieman yli kilometrin etäisyys ei ole metsäpeuran osalta varovaisuusperiaatteen mukainen ja riittävä etäisyys lajin elinympäristöistä.

Tuulivoimaloiden rakennusaikainen häiriö aiheuttanee vielä voimakkaampaa alueen välttelyä kuin käyttövaihe. Rakennustöitä tulisi välttää metsäpeurojen vasonta-aikana.

Metsäpeurakannan hoitosuunnitelman¹ mukaan voimakas tuulivoimarakentaminen on riski metsäpeuran elinympäristöjen säilymiselle, ja yksin Natura-alueet eivät pysty ylläpitämään elinkykyistä metsäpeurapopulaatiota. Tämän vuoksi Natura-alueiden väliset ekologiset yhteydet ja Natura-alueiden ympäristöjen metsäpeuralle soveltuvat elinympäristöt ovat keskeisiä elinkykyisen metsäpeurakannan säilyttämisessä. Pilpankankaan hanke sijoittuu tärkeälle metsäpeuran vaellus- ja vasomisvyöhykkeen reitille² pirstoen ekologisia yhteyksiä. Lisäksi Pilpankankaan ympäristössä on useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Kahdenkymmenen kilometrin säteelle Pilpankankaan lisäksi on suunnitteilla lähes 170 tuulivoimalaa.

¹ Maa- ja metsätalousministeriö 2023. Metsäpeurakannan hoitosuunnitelma: Suomen metsäpeurakannan hoidon ja suojelun toimenpiteet ja tavoitteet. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2023: 21.

² Pohjois-Pohjanmaan liitto. Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien riskien tunnistaminen. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava.

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Suhde maakuntakaavaan

Pilpankankaan aluetta ei esitetä tuulivoima-alueena Pohjois-Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa. Se on myös poistettu jo Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ensimmäisessä julkisessa ehdotusvaiheessa Natura-alueisiin, maakotkaan ja metsäpeuraan kohdistuvien kielteisten yhteisvaikutusten takia³. Suppeinkin Pilpankankaan hankevaihtoehdoista täyttää seudullisesti merkittävän (10 voimalaa) tuulivoimakokonaisuuden rajan eli on maakuntakaavan vastainen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan tarkemmassa suunnittelussa tarkastella tuulivoimapuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Mikäli seudullisesti merkittävää tuulivoimaa tutkitaan maakuntakaavassa osoitettujen, lähtökohdiltaan parhaiten teolliseen tuulivoimaan soveltuvien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle, selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tulee täyttää myös maakuntakaavan sisältövaatimukset ja maakuntakaavatasoinen yhteisvaikutusten arviointi. Laadittava kuntakaava ei kuitenkaan saa olla ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden tai periaatteiden kanssa, eikä vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

YVA-selostuksen tiivistelmässä todetaan, että hankkeen jatkosuunnittelu ja toteuttaminen edellyttää hankeeseen pienentämistä alle seudullisesti merkittäväksi tai vaikutusten arvioimista maakuntakaavatasoisesti. Metsähallitus huomauttaa, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja vaihemaakuntakaavassa Pilpankangas on jo poistettu, joten jälkimmäinen vaihtoehto on Metsähallituksen näkemyksen mukaan pois suljettu.

Johtopäätökset

Metsähallitus yhtyy YVA-selostuksen johtopäätökseen, ettei mikään YVA-menettelyssä arvioiduista hankevaihtoehdoista ole toteuttamiskelpoinen joko maakuntakaavan vastaisuuden tai luontovaikutusten takia. Erityisesti hankevaihtoehdoilla VE1 ja VE2 on yksinäänkin merkittäviä kielteisiä vaikutuksia uhanalaiseen petolintuun, ja kaikilla hankevaihtoehdoilla yhteisvaikutusten kautta. Kaikilla hankevaihtoehdoilla on kielteisiä vaikutuksia metsäpeuraan elinympäristöön sekä lajin ekologiin yhteyksiin.

YVA-selostuksen mukaan hankevaihtoehtojen VE2 ja VE3 pohjalta voidaan jatkosuunnittelussa lähteä toteuttamaan pienempää hankekokonaisuutta. Metsähallitus näkemyksen mukaan tällaisenkin hankekokonaisuuden vaikutukset tulee arvioida ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2027 Liite 1), koska hankealue sijaitsee lintudirektiivin

³ Pohjois-Pohjanmaan liitto 2025. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava (AKL 31 §, MRA 94 §). Kaavaselostus ja liitteet 3-5

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

perusteella Natura-verkostoon liitetyn sekä metsäpeuralle tärkeiden elinympäristöjen alueen läheisyydessä.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet maankäytön erityisasiantuntija Pirjo Rautiainen ja metsästyksen johtava asiantuntija Mikko Rautiainen.

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, Luontopalvelut

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV
(kirjaamo@lvv.fi)

Viite Lausuntopyyntönne 26.11.2025 POPELY/660/2023

Asia **Lausunto PYHÄNTÄ Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirron YVA-selostus / arkeologia**

Entinen Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, nykyinen Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona toimivalta Oulun museo- ja tiedekeskukselta lausuntoa koskien Pyhännän kunnan Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ja siihen liittyvän sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointiselostusta. Oulun museo- ja tiedekeskus lausuu hankkeesta oman toimialueensa eli Pohjois-Pohjanmaan osalta. Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa (n. 3900 ha) rakentamista noin 16 kilometrin etäisyydelle Pyhännän keskustasta etelä-lounaaseen Iso Lamujärven eteläpuolelle. Tuulivoimapuistoon suunnitellaan enintään 30 uuden tuulivoimalan rakentamista, joiden korkonaiskorkeus on noin 300 metriä ja yksikköteho 6-10 MW. Hankkeessa tarkastellaan toteuttamatta jättämisen (VE0) lisäksi vaihtoehtoa VE1 (enintään 30 voimalaa), VE2 (enintään 24 voimalaa) ja vaihtoehtoa VE3 (enintään 14 voimalaa). Hanke koostuu tuulivoimaloista, niiden vaatimista nostoalueilta, huoltoteistä, maakaapeleista ja ulkoisesta sähkönsiirrosta. Ulkoista sähkönsiirtoa Vuolijoelle suunnitellaan yhdessä läheisten tuulivoimapuistojen kanssa erillisessä voimajohtohankkeessa (400 kV). Tässä YVA-selostuksessa arvioidaan sähkönsiirtoreitit SVE0, SVE1, SVE2 ja SVE3, jotka kulkevat hankealueen sisäisiltä vaihtoehtoisilta sähköasemilta uudelle Viitamäen sähköasemalle.

Hankealueella on toteutettu arkeologinen inventointi kenttäkaudella 2022 (*Pyhäntä 2022, Pilpankankaan tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi / Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu*). Inventoinnin jälkeen hankealueelta tunnetaan yhdeksän muinaismuistolailia (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä (1-9) ja yksi muu kohde (10). Kohteet ovat:

1. *Pitkäkangas 6* (1000047710), tervahaudat
2. *Suksikangas* (630010050), pyyntikuopat, tervahaudat, kellari
3. *Vanhanhaudankangas* (1000047716), pyyntikuopat, tervahaudat
4. *Kiviharju* (1000047717), tervahaudat
5. *Uudenhaudankangas* (1000047718), tervahaudat, tervapirtin pohja
6. *Pilpankangas* (1000047719), tervahaudat
7. *Kuohukangas* (1000047721), tervahaudat
8. *Ketunpesänsaari* (1000047722), tervahaudat

9. *Ukonkaarto* (1000047723), tervahaudat
10. *Pilppa* (1000047720), historiallinen asuinpaikka

Inventoinnin tekemisen jälkeen alueelta on tullut käyttöön Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilausaineisto, jonka perusteella alueelta erottuu vielä pinnanmuotoja, jotka ovat mahdollisia tervahautoja, hiilimiiluja ja erilaisia kuoppakohteita. Museo on vienyt kohteet muinaisjäännösrekisteriin havaintokohteina. Lisäksi kohteen *Vanhanhaudankangas* alueella on potentiaalisesti pyyntikuoppia vielä laajemmalla alueella, mitä inventoinnissa on alun perin havaittu. 5p-aineistosta havaitut kohteet ovat:

1. Kuohukangas 2 (1000064616)
2. Kiviharju itä (1000095710)
3. Ranisuo (1000064818)
4. Iso Karkusaari (1000095707)
5. Kiviaho (1000095706)
6. Pykäläsaari (1000095709)

Yllä mainitut havaintokohteet tulee käydä arkeologisesti tarkastamassa hankkeen jatkosuunnittelua varten, sillä osa havaintokohteista sijaitsee suunniteltujen voimaloiden, uusien teiden ja sähkölinjojen kohdalla. Myös kohteen *Vanhanhaudankangas* ympäristössä 5p lidaraineistossa erottuvat kuoppajäännökset tulee tarkastaa, jotta kohteen laajuus ja rakenteiden levintä saadaan selvitettyä. Tarkastetuille kohteille tulee määrittää aluerajaus, jotta muuttuvan maankäytön ja voimajohdon mahdollinen vaikutus niihin voidaan arvioida. Inventoinnissa tulee huomioida myös hankealueen sisällä kulkevan sähkönsiirron linjat (SVE1-3), sähköaseman paikka ja muut arkeologisesti potentiaaliset muuttuvan maankäytön alueet, joita ei ole aiemmin inventoitu. Inventoinnin tarve on myös tuotu esille YVA-selostuksen luvussa 9.8.1.

Arkeologisen inventoinnin tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten Oulun museo- ja tiedekeskukselle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita.

Hankkeen vaikutusten arviointi ja merkittävyys arkeologiseen kulttuuriperintöön on esitetty luvussa 9.5. Museo arvioi, että arvioinnissa on huomioitu keskeiset asiat arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole Pilpankankaan YVA-selostuksesta muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Juhani Turpeinen
intendentti, kulttuuriympäristö

Matleena Riutankoski
arkeologi

Tiedoksi

Museovirasto / Kulttuuriympäristön suojeluosasto
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo / Räikkönen

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Erika Kylmänen	Suomi.fi	26.01.2026 10:53:48 UTC+02:00
Markus Erkkilä	Suomi.fi	27.01.2026 11:15:23 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (7 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

26.01.2026

PPL/684/00.07.03/2025

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, Pyhäntä

Viite: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö (POPELY/660/2023) 26.11.2025

Taustaa

Hankkeesta vastaava Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Pyhännän Pilpankankaan alueelle. Noin 3900 hehtaarin (39 km²) kokoiselle hankealueelle suunnitellaan rakennettavaksi enintään 30 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 6-10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Pilpankankaan tuulivoimapuiston hankealue sijaitsee Pyhännän kunnan eteläosassa rajautuen kaakkoisosastaan Kiuruveden kuntarajaan ja Pohjois-Savon maakuntarajaan. Myös Pyhäjärven ja Kärsämäen kuntarajat sijaitsevat hankealueen välittömässä läheisyydessä länsipuolella. Etäisyyttä hankealueelta Pyhännän keskustaan on noin 16 kilometriä, Kärsämäen ja Pyhäjärven keskustaan 25 kilometriä ja Kiuruveden keskustaan 27 kilometriä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu kolmea vaihtoehtoa 0-vaihtoehdon lisäksi. Vaihtoehdossa VE1 hankealueelle rakennetaan enintään 30 voimalaa, vaihtoehdossa VE2 hankealueelle rakennetaan enintään 24 voimalaa ja pienimmässä vaihtoehdossa VE3 alueelle rakennetaan enintään 14 voimalaa.

Hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi uudelle Viitamäen sähköasemalle 110 kV:n tai 400 kV:n ilmajohtolla. Viitamäen sähköasemalta eteenpäin rakennetaan Pilpankankaan ja Konnunsuon hankkeiden yhteinen, noin 8 kilometrin mittainen 400 kV:n voimajohto uudelle Lapinsalon sähköasemalle. Lapinsalon sähköasemalta rakennetaan Pilpankankaan, Konnunsuon ja Lapinsalon yhteinen 400 kV:n voimajohto Kiviahon uudelle Murtooperä-Vuolijoki 400 kV:n voimajohtoon varteen rakennettavalle uudelle sähköasemalle. Kiviahon sähköasemalta tuulivoimapuistoissa tuotettu sähkö siirtyy Kajaaniin, Vuolijoen tai Höyttikankaan sähköasemalle. Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea eri reittivaihtoehtoa Pilpankankaan tuulivoima-alueelta Viitamäen sähköasemalle. Sähkönsiirron reittivaihtoehdot ovat 3,5–6,3 kilometrin mittaisia ja ne sijoittuvat Pyhännän kunnan alueelle.

YVA-ohjelmavaiheen jälkeen on muodostettu kolmas, pienempi 14 voimalan vaihtoehto VE3, joka noudattelee Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan viranomaisohjelmassa osoitettua, mutta hyväksymisaineistosta poistettua tuulivoima-aluetta. Myös sähkönsiirron reittivaihtoehdot ovat tarkentuneet.

YVA-menettelyn rinnalla on käynnissä rakentamiseen oikeuttavan tuulivoimayleiskaavan laadinta Pyhännän kunnassa.

Lausunto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 27.1.2022, YVA-ohjelmavaiheen seurantaryhmän kokoukseen 22.3.2023 ja osayleiskaavan ensimmäiseen viranomaisneuvotteluun 25.8.2025 sekä antanut lausunnon hankkeen YVA-ohjelmasta 27.6.2023.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan

26.01.2026

tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan toteutukseen tähtäävässä suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kuntakaavaratkaisu voi riittäväillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista, erityisominaisuutta kuvaavista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisiin vaihemaakuntakaavoihin ja voimaan määrättyyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava.

Maakunnan viimeisin maakuntakaava, Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava, hyväksyttiin maakuntavaltuuston kokouksessa 27.5.2025 (§ 5) ja on määrätty alueidenkäyttölain 201 §:n mukaisesti voimaan ilman lainvoimaa maakuntahallituksen kokouksessa 18.8.2025 (§ 92). Merkittävinä teemoina Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on tarkasteltu maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusien tuulivoima-alueiden osoittamista ja sähkönsiirron kehittämistarpeita. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetty perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), pitkän aikavälin kehittämisperiaattemerkintänä kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Hyväksymispäätöksestä toimitettiin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen 15 valitusta, joihin annettu lausunto hyväksyttiin maakuntahallituksessa 17.11.2025 (§ 152), ja toimitettiin pyydettyine liitteineen Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen 21.11.2025.

Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisten ja voimaan määrätyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista. Tuulivoimarakentamisen suunnittelumääräykset koskevat kaikkea teollisen kokoluokan tuulivoimarakentamista maakunnassa.

26.01.2026

Lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa ja voimaan määrätyssä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa (MKH 18.8.2025) Pilpankankaan aluetta ei ole osoitettu seudullisena tuulivoimaloiden alueena. Perusteluina ovat alueelle kohdistuvat merkittävät haitalliset vaikutukset Kärsämäen järvet Natura-alueeseen, maakotkareviiriin, Viitamäen maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen, asutukseen, ekologiseen verkostoon ja yhteisvaikutuksiin.

Pilpankankaan tuulivoimahankkeessa tarkastellaan 14-30 voimalan rakentamista ja hanke on siten seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue, jonka tulee olla osoitettuna tv-alueena maakuntakaavassa. Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida kunnassa hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena tai yhteisvaikutusten arviointi on tehty ja kattavasti perusteltu maakuntakaavatasoisilla selvityksillä. Pilpankankaan tuulivoimahankkeessa arvioitavat vaihtoehdot ovat siten ristiriidassa voimaan määrätyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ja lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen kanssa.

Jokaisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueesta on laadittu kohdekuvaus ja niitä tulee hyödyntää tarkemmassa suunnittelussa vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa laadittujen, ainoastaan paikkatietoanalyysiin perustuvien TUULI-hankkeen kohdekorttien sijaan. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava-aineisto kohdekuvausineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>. Pilpankankaan alueelle energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnos- ja viranomais ehdotusvaiheessa osoitetun tuulivoima-alueen kohdekuvaus ja perustelut alueen poistamisesta maakuntakaavasta löytyvät verkkosivuilta julkisten ehdotuksien kaava-aineistoista.

Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostusraportissa on selkeästi esitetty hankealueelle ja sen vaikutusalueelle osoitetut maakuntakaavamerkinnot ja niiden määräykset. Selostuksessa on myös kattavasti kuvattu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan etenemisvaiheista ja Pilpankankaan tuulivoimahankkeen suhteesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan eri vaiheisiin.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa uudistettiin myös tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä ja ne tulivat voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 18.8.2025 (§ 92). Tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset on esitetty Pilpankankaan tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa, ja hankkeen vaikutuksia ja suhdetta maakuntakaavaan on arvioitu näiden suunnittelumääräyksiä kautta. Vaikutusten arvioinnissa tunnistettiin asianmukaisesti, että hankkeesta muodostuu myös merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Pilpankankaan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa on varmistettava energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksiä toteutuminen. Tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset ohjaavat myös pienempien, ei-seudullisten tuulivoima-alueiden suunnittelua.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää myönteisenä, että sähkönsiirtoa suunnitellaan yhteistyössä lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, jolloin useamman hankkeen voimalinjat voitaisiin yhdistää samaan johtokäytävään ja mieluiten vielä yhteispylväisiin haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Pohjois-Pohjanmaan liitto edellyttää hanketoimijoiden,

26.01.2026

tarkasteltu myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueiden riskiselvityksessä. Selvityksien mukaan hankeella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia lähialueen maakotkareviireihin.

Hankealue ja sähkönsiirtoreitit sijoittuvat maakotkareviirille. Pilpankankaan hankkeessa on laadittu tarkempi vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu selvitys maakotkaan kohdistuvista vaikutuksista Metsähallituksen elinympäristömallinnusta hyödyntäen. Maakotkaa on myös tarkkailtu maastossa ja alueella pesivän maakotkan gps-paikannuslaitteen avulla. Selvityksessä on myös arvioitu mahdollisia yhteisvaikutuksia lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa.

YVA-selostuksen mukaan Pilpankankaan tuulivoimaloiden aiheuttamat vaikutukset maakotkareviiriin on arvioitu vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 erittäin suuriksi ja vaihtoehtoisissa VE3 suuriksi. Myös yhteisvaikutukset samalla reviirillä sijaitsevien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu merkittäviksi. Pilpankankaan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa on varmistettava, ettei hanke yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa muodosta suuria haitallisia vaikutuksia maakotkareviireihin.

Pohjois-Pohjanmaan liitto tuo esille, että hankealueen pohjoispuolella noin 6-8 kilometrin etäisyydellä sijaitsee kaksi maakunnallisesti tärkeää lintualueita (MAALI) Iso Lamujärven suot ja Iso Hangasneva. Sisämaan lintuvesien MAALI-alueita voi tiedustella Pohjois-Pohjanmaan lintutieteelliseltä yhdistykseltä. Vaikutukset tulee arvioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon ja metsäpeuraan

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeää. Pohjois-Pohjanmaan liiton Natura-alueita koskevassa selvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston rajaus ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tämä ekologinen verkosto esitetään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan selostuksen liitekartalla 1 (Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet, tuulivoimahankkeet, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto). Valmistunut selvitys on tarkentanut TUULI-hankkeen viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksessä määriteltyjä ekologisia yhteyksiä, ja korvannut ne. Selvitys paikkatietoineen löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/#naturariskit>.

Pilpankankaan hankealue sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueen 4 kaakkoisreunaan ja rajautuu koillisessa myös ydinalueen 5 välittömään läheisyyteen. Ekologisen verkoston ydinalueella 4 sijaitsee metsäpeuran vaellus- ja vasomisvyöhykkeen tärkeimpiä reittejä ja maakotkan elinympäristöjä. Ydinalueella 5 sijaitsee runsaasti Natura-alueita ja luonnonsuojelualueita sekä maakotkan, metsäpeuran ja metsähanhen elinympäristöjen ydinalueita. Alue on myös Natura-alueverkoston merkittävimpiä kulku- ja leviämisyhteyksiä. Pilpankankaan tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa on arvioitu kattavasti hankkeen vaikutuksia ekologiseen verkostoon, mutta hankealueen sijoittumista Pohjois-Pohjanmaan ekologisen verkoston alueelle ja erityisesti sen ydinalueelle ei ole mahdollisesti tunnistettu riittävästi, sillä hankkeen vaikutukset ekologiseen verkostoon on arvioitu vähäiseksi ja metsäpeuran osalta yhteisvaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Hankkeen jatkosuunnittelussa vaikutusten arviointia

26.01.2026

Tämän lausunnon valmisteluun Pohjois-Pohjanmaan liitosta ovat osallistuneet kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, aluesuunnitteluasiantuntija Sari Pulkka ja ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Markus Erkkilä, suunnittelujohtaja

Erika Kylmänen, ympäristöpäällikkö

LAUSUNTO
11.12.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86

90101 Oulu

Viite: Lausuntopyyntö 26.11.2025, POPELY/660/2023

LAUSUNTO PYHÄNNÄN PILPANKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on esittänyt Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle lausuntopyynnön Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Pyhännän kuntaan Iso Lamujärven eteläpuolelle. Hankealue sijaitsee noin 16 kilometrin etäisyydellä Pyhännän keskustasta etelä-lounaaseen ja rajautuu Kiuruveden kuntarajaan. Alueelle suunnitellaan rakennettavan enintään 30 uutta tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m ja suunniteltu yksikköteho n. 6-10 MW. Hanke koostuu tuulivoimaloista, niiden vaatimista nostoalueista, huoltoteistä, maakaapeleista, ilmajohdoista ja sähköasemista.

Pelastusviranomaisen on tutustunut aineistoon ja toteaa, ettei hankkeen YVA-ohjelmasta annettuun lausuntoon ole lisättävää.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

POHJOIS-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS

Salla Kauppinen
erityisasiantuntija

7.1.2026

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV

**Lausunto Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirron
ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (POPELY/660/2023)**

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin, eikä niihin ole kommentoitavaa.

Pelastusviranomainen pyytää toimittamaan laadittavan toiminta-ajan
turvallisuusohjeen myös Pohjois-Savon pelastuslaitokselle.

Riikka-Liisa Kukkonen
Palotarkastaja
Pohjois-Savon pelastuslaitos

Lupa ja valvontavirasto
PL 20, 13035 LVV

Lausuntopyyntö 26.11.2025

Lausunto Pilpänkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Myrsky Energia Oy suunnittelee Pilpänkankaan tuulivoimapuistoa Pyhännän kuntaan Iso Lamujärven eteläpuolelle. Tuulivoimapuistoon suunnitellaan enintään 30 uuden tuulivoimalan rakentamista. Hanke muodostuu tuulivoimapuistosta ja sen tarvitsemasta sähkönsiirrosta. Tuulivoimapuisto sijaitsee noin 16 kilometrin etäisyydellä Pyhännän keskustasta etelä-lounaaseen. Hankealue rajautuu Kiuruveden kunnanrajaan. Tuulivoimapuiston koko on noin 3900 hehtaaria.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus lausuu YVA-selostuksesta seuraavaa:

Hankealueen sijainti suhteessa ympäröivään maantieverkkoon ja liikenneverkon nykytila on kuvattu YVA-selostuksessa selkeästi sekä kartoilla että sanallisesti. Hankkeen rakentamisesta aiheutuvat liikennevaikutukset, yhteisvaikutukset sekä sähkönsiirrosta aiheutuvat vaikutukset on arvioitu kattavasti. Hankkeen liikennevaikutukset syntyvät pääasiassa rakentamisvaiheessa, joka kestää arviolta kaksi vuotta. YVA-ohjelmasta annetussa lausunnossa esiin nostetut liikennevaikutuksia koskevat seikat on otettu huomioon YVA-selostuksessa.

Alustavat erikoiskuljetusreitit Kokkolan, Kalajoen, Raahan ja Oulun satamista hankealueelle on kuvattu sekä kartalla että sanallisesti ja arvioitu YVA-selostuksessa. Todennäköisimmistä kuljetusreitistä Raahan satamasta on laadittu tarkempi esiselvitys ja reitille on saatu erikoiskuljetusluvan ennakkopäätös. Liikennemäärät on arvioitu tarkemmin hankealueen lähiympäristön tiestölle, jolle suurin osa hankkeen rakentamisen aikaisesta liikenteestä kohdistuu.

YVA-selostuksessa on kuvattu hankkeen edellyttämä erikoiskuljetuslupa, uusien liittymien rakentamiseen tai olemassa olevien liittymien käyttötarkoituksen muuttamiseen tarvittava liittymälupa, lupa kaapeleiden ja johtojen sijoittamiseen tiealueelle, työlupa tiealueella työskentelyyn sekä maantiehen kohdistuvien muutosten suunnitteluun tarvittava suunnittelulupa. Valtion aluehallintouudistuksen myötä tarvittavat luvat haetaan jatkossa Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksesta tai Sisä-Suomen elinvoimakeskuksesta.

22.01.2026

Hankkeen kuljetusten edellyttämien toimenpiteiden, kuten maanteiden rakenteiden vahvistamisen, liittymien parantamisen tai väliaikaisten muutosten suunnitteluun ja suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Mahdolliset parantamistoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (Elinvoimakeskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös hankkeen valmistumisen jälkeisiä tieverkon tilapäisrakenteiden ennallistamistoimia.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksella ei ole muuta huomauttamista Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

Tämä asiakirja PSU/682/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSU/682/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hakala Karri 22.01.2026 16:32

Ratkaisija Heikkinen Heino 22.01.2026 16:41

Aihe: Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ja sen sähkönsiirron YVA-selostus (POPELY/660/2023)
Lähetetty: 27.11.2025, 11.37.40
Mistä: Kännälä Sami (STUK)<Sami.Kannala@stuk.fi>
Mihin: ELY Kirjaamo Pohjois-Pohjanmaa

Hei,

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ja sen sähkönsiirron YVA-selostukseen (POPELY/660/2023).

Ystävällisin terveisin,
Sami Kännälä

Sami Kännälä
Erikoistutkija
STUK - Säteilyturvakeskus
Ionisoimattoman säteilyn valvonta
Jokiniemenkuja 1, 01370 Vantaa
puh. +358 9 759 88 531
sami.kannala@stuk.fi
www.stuk.fi

Aihe: VASTAUS: Lausuntopyyntö Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta/WO49908
Lähetetty: 2.12.2025, 7.50.51
Mistä: ERVE_VP_kirjaamo<kirjaamo@erillisverkot.tuve.fi>
Mihin: ELY Kirjaamo Pohjois-Pohjanmaa

Luokat: Keltainen Pirkko

Nro ERVE/1679/00.00.01.01/2025

Hei

Viite: POPELY/660/2023

Viitaten lausuntopyyntöönne 26.11.2025 koskien Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmää. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Ystävällisin terveisin
Suomen Erillisverkot Oy
erillisverkot.fi

Turvallisuus tehdään yhdessä

Lähtettäjä: Kinnunen Heli (ELY) <heli.kinnunen@ely-keskus.fi>

Lähetetty: keskiviikko, 26. marraskuuta, 2025 10.34

Vastaanottaja: Kinnunen Heli (ELY) <heli.kinnunen@ely-keskus.fi>

Aihe: Lausuntopyyntö Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

HUOM! Viesti on saapunut turvallisuusverkon ulkopuolelta. Älä avaa viestin linkkejä tai liitteitä, jos et tunnista lähettäjä.

Hei,
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (253/2017) mukaisena yhteysviranomaisena lausuntoanne Pilpankankaan (Pyhäntä) tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta. Aineisto on saatavana sähköisesti osoitteessa: www.ymparisto.fi/pilpankankaantuulivoimaYVA

Liitteenä lausuntopyyntö, josta ilmenee ohjeet lausunnon antamiseen. Lausuntopyyntöön on listattuna tahot, joille lausuntopyyntö on osoitettu.

Heli

Heli Kinnunen
Ympäristöasiantuntija

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Veteraanikatu 1, 90100 OULU

PL 86, 90101 OULU

Puh. 0295 038 018 tai 050 380 7572

heli.kinnunen@ely-keskus.fi

www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

Valtion aluehallinto uudistuu 1.1.2026

Siirryn työskentelemään 1.1.2026 Lupa- ja valvontavirastoon.

Vuoden 2026 alussa perustetaan valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto, johon siirtyvät ELY-keskusten ympäristön lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät.

Samalla perustetaan kymmenen uutta elinvoimakeskusta nykyisten 15 ELY-keskuksen pohjalta. Elinvoimakeskukset hoitavat mm. elinkeinoihin, maaseutuun, liikenteeseen, ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviä kehittämis- ja edistämistehtäviä.
Lue lisää: <https://www.ely-keskus.fi/valtion-aluehallinnon-uudistus>

Tämä viesti on osoitettu ainoastaan sen tarkoitetulle vastaanottajalle ja se saattaa sisältää salassa pidettävää tietoa. Jos et ole viestissä tarkoitettu vastaanottaja, tuhoa viesti ja ilmoita asiasta välittömästi viestin lähettäjälle. Viestin sisällön, välitystiedon ja viestin olemassaolon hyväksikäyttäminen ja ilmaiseminen on kielletty laissa (laki sähköisen viestinnän palveluista 136 §).

Detta meddelande är avsett endast för den nämnda mottagaren och kan innehålla sekretessbelagd information. Ifall du inte är den avsedda mottagaren, vänligen förstör meddelandet och informera avsändaren omedelbart. Det är i lag (136 § i lag om tjänster inom elektronisk kommunikation) förbjudet att utnyttja eller röja meddelandets innehåll och förmedlingsuppgifter eller uppgifterna om meddelandets existens.

This e-mail message is intended only for the person(s) named in the message header and may contain privileged information. If you are not the intended recipient of this message, please delete the message and notify the sender immediately. It is forbidden by law (Information Society Code, Section 136) to disclose the content or traffic data of the message or the knowledge of its existence, or to make use of them.

297 §

Lausunto Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Asnro

D/202/11.01.00/2023

Kunnanhallitus

Valmistelija(t): rakennustarkastaja Petri Komulainen, petri.komulainen@vierema.fi, 0400 371 166

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää Vieremän kunnan lausuntoa Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus). YVA-selostus on nähtävillä osoitteessa www.ymparisto.fi/pilpankankaantuulivoimaYVA. Lausunto pyydetään toimittamaan 26.1.2026 mennessä.

Pilpankankaan tuulivoimahankealue sijoittuu noin 16 km Pyhännän keskustasta etelä-lounaaseen ja on laajuudeltaan 3900 hehtaaria. Hankealue rajautuu eteläosasta Kiuruveden kaupungin rajaan. Etäisyys Vieremälle on noin 34 km ja Vieremän kunnan pohjoisosiin noin 8 km. Hankealue on pääosin metsätalousaluetta.

Hankealueelle on suunniteltu enintään 30 voimalaa, joiden yksikköteho on 6-10 MW ja kokonaiskorkeus 300 metriä. Sähkönsiirto kantaverkkoon on suunniteltu Vuolijoen sähköasemalle uudella voimajohtolinjalla, joka kulkee nykyisen Murtopera - Vuolijoki linjan mukaisesti Vieremän pohjoisosien kautta.

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on kattavasti laadittu eikä Vieremän kunnalla ole huomautettavaa siihen.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esityksen mukaisesti.

Tiedoksi

31.12.2025 asti: kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi, (tunniste POPELY/660/2023, lausunto kopioitavassa muodossa)

1.1.2026 lähtien: kirjaamo@lv.fi, (tunniste POPELY/660/2023, lausunto kopioitavassa muodossa)

Liitteet

Lausuntopyyntö Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Muutoksenhaku kielto viranomaisen päätöksestä

Muutoksenhaku viranomaisen päätöksestä

Kunnallishallinnossa voidaan päätöksenteon jälkeen tutkia päätökseen ja päätöksentekoon liittyviä erimielisyyksiä ja virheellisyyksiä monin tavoin. Yleensä päätökseen voi hakea muutosta valittamalla, mutta erimielisyyksiä voidaan puida myös oikeudenkäynneissä.

Kysymyksen voivat tulla esimerkiksi seuraavat jälkikäteiset oikeusturvakeinot:

- Kuntalain mukainen oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus, jollei erityislaissa säädetä muusta muutoksenhakukeinosta.
- Hallintovalitus asioissa, joissa muutoksenhausta säädetään erityislainsäädännössä.
- Julkisia hankintoja koskevan lain mukainen asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi hankinta-asioissa.
- Kilpailunrajoituslain mukainen menettely asioissa, joissa kunnan epäillään käyttäneen väärin määräävää markkina-asemaansa.
- Riita- tai rikosprosessi yksityisoikeudellisissa riita- tai rikosasioissa.
- Hallintoriitamenettely, jos kysymyksessä on julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen perustuva riita.
- Työtuomioistuinkäsittely tai neuvottelumenettely virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa koskeissa asioissa.

Päätökseen on aina liitettävä menettelyohjeet valituksen tai oikaisuvaatimuksen tekemiseksi. Jos muutoksen hakeminen on kielletty, päätökseen on liitettävä ilmoitus muutoksenhakukiellosta.

Tästä päätöksestä on aina liitettävä menettelyohjeet valituksen tai oikaisuvaatimuksen tekemiseksi. Jos muutoksen hakeminen on kielletty, päätökseen on liitettävä ilmoitus muutoksenhakukiellosta.

Tästä päätöksestä ei saa tehdä Kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimus- viranomaisen

Tarkastettu pöytäkirja on ollut nähtävänä kunnan verkkosivuilla 9.12.2025 alkaen

Tiedoksianto

Asianosaiset:

Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä 9.12.2025

Vastaanottajat

Jakelun mukaan

Myrsky Energia Oy, Pilpankankaan tuulivoimahanke ja sähkönsiirto, Pyhäntä

LAUSUNTOPYYNTÖ YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) varaa teille tilaisuuden antaa lausuntonne ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus, laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2017), joka koskee Myrsky Energia Oy:n Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahanketta ja sen sähkönsiirtoa.

Valtion aluehallintouudistuksen myötä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyvät tehtävät siirtyvät ELY-keskuksista valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon, joka jatkaa tässä YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena 1.1.2026 alkaen.

Kuulutus ja arviointiselostus ovat nähtävillä 26.11.2025 – 26.1.2026. Kuulutus on nähtävillä 31.12.2025 asti ELY-keskuksen sivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pohjois-pohjanmaa ja 1.1. - 26.1.2026 Lupa- ja valvontaviraston sivulla osoitteessa www.lvv.fi -> Ajankohtaista.

Arviointiselostus ja kuulutus ovat ympäristöhallinnon verkkosivulla osoitteessa www.ymparisto.fi/pilpankankaantuulivoimaYVA. Painettuun kappaleeseen voi tutustua kuulutuksesta ilmenevissä paikoissa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi seuraavalle Natura 2000 -verkoston alueelle: Kärämäenjärvet (FI1002002, SAC/SPA)

Lausunto arviointiselostuksesta pyydetään toimittamaan nähtävilläolokautana ensisijaisesti sähköisenä 26.1.2026 mennessä seuraavasti:

31.12.2025 asti:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle osoitteeseen kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi tai postitse osoitteella Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, PL 86, 90101 Oulu.

1.1.2026 lähtien:

Lupa- ja valvontavirastoon osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi tai postitse osoitteeseen Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV. Lupa- ja valvontavirasto ottaa käsittelyssään huomioon ELY-keskukselle lähetetyt mielipiteet ja lausunnot.

26.11.2025

Kunnissa lausuntopyyntö pyydetään toimittamaan kaavoituksesta ja rakennusluvista vastaaville tahoille sekä kunnan ympäristöviranomaiselle.

Sähköpostitse toimitettujen lausuntojen tekstien toivotaan olevan kopioitavassa muodossa. Viitteenä pyydetään mainitsemaan POPELY/660/2023.

Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointiselostusta esitellään yleisötilaisuudessa 15.1.2026 klo 17.00 alkaen Pyhännän kunnanviraston valtuustosalissa (Manuntie 2, 92930 Pyhäntä). Tilaisuuteen on etäosallistumismahdollisuus (Teams). Osallistumislinkki julkaistaan yllä mainitulla verkkosivulla ennen tilaisuutta. Kahvitarjoilu klo 16.30 alkaen.

Lisätietoja antaa ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen, puh. 0295 038 018, heli.kinnunen@ely-keskus.fi (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto, puh. 0295 254 000, vaihde).

Lausuntopyyntö on allekirjoitettu sähköisesti.

Ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen

Jakelu

Ahokylän erä
Ahokylän kyläyhdistys ry
Cinia Group Oy (ent. Coronet)
Digita Networks Oy
DNA Oy
EDZCOM Oy (ent. Ukkoverkot Oy)
Elenia
Elisa Oyj
Finavia / Fintraffic
Fingrid Oyj
Ilmatieteenlaitos
Kainuun ELY-keskus
Kainuun liitto
Kamulankylän eräveikot r.y.
Kiuruveden kaupunki
Kiuruveden luonnonystävät ry
Kiuruveden riistanhoitoyhdistys
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Kärsämäen kunta
Kärsämäen riistanhoitoyhdistys
Lahnasten eränkävijät ry
Lamujoki-Ojalankylä kyläyhdistys
Liikenne- ja viestintävirasto, Traficom
Lintuyhdistys Kuikka ry
Luonnonvarakeskus Luke
Maaralan kyläyhdistys
Metsähallitus, Pohjanmaan–Kainuun luontopalvelut

Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus
Miiluranta-Sydänmaa Metsästysseura ry
MTK Pohjois-Suomi
Nälännön Riistamiehet ry
Oulun museo- ja tiedekeskus
Piippolan Metsästysyhdistys
Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys
Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
Pohjois-Pohjanmaan yrittäjät
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon pelastuslaitos
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto AVI
Pro Agria Oulu
Puolustusvoimat, 3. logr
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhännän vesi Oy
Siikalatvan luonto ry
Suomen Erillisverkot
Suomen Luonnonsuojeluliitto, Pohjois-Pohjanmaan piiri
Suomen Luonnonsuojeluliitto, Pohjois-Savon piiri
Suomen metsäkeskus, pohjoinen palvelualue
Suomen riistakeskus

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000
www.ely-keskus.fi
Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo
PL 86, 90101 Oulu
LIITE: Kunnanhallitus 8.12.2025/297 S
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

26.11.2025

Sydänmaan kylän kyläseura ry
Säteilyturvakeskus STUK
TeliaSonera Finland Oyj
Tihilän jahtimiehet
Tihilän kyläyhdistys ry
Vieremän kunta
Vieremän pohjoiskylät ry
Viitamäen erä
Viitamäki-Maaralan kylä
Väylävirasto
Ylä-Savon Sote
Ylä-Savon vesi Oy
Ympäristöpalvelut Helmi

Tämä asiakirja POPELY/660/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/660/2023 har godkänts elektroniskt

Kinnunen Heli 17.11.2025 12:27